

Державний реєстраційний номер: 0116U008963

Ініціативна науково-дослідницька робота кафедри: «Соціетальний розвиток, модернізація та модерн в глобальному світі» (дата закінчення 12.2022)

Науковий керівник теми д.соц.н., проф., зав. кафедри соціології КПІ ім. Ігоря Сікорського П.В.Федорченко-Кутуєв

Сучасні вчені-енциклопедисти – академік НАНУ, відомий авторитет у сфері прикладного системного аналізу Михайло Згуровський, лауреат Нобелівської премії з економіки Пол Кругман, історичний соціолог Георгій Дерлуг'ян – відзначають, що історія людських суспільств за останні 250 років являє собою небачений за своїм масштабом, інтенсивністю, багатовимірністю, різновекторністю, комплексністю та конфліктністю набір трансформації у всіх сферах життя. Професійне покликання соціології в цілому є в осягненні природи, тенденцій, спрямованості та наслідків цих трансформацій. У цьому контексті колектив кафедри соціології КПІ ім. Ігоря Сікорського зосереджується на історичній соціології конфліктів та шляхів їхнього врегулювання й медіації. Варто підкреслити, що дослідження конфліктологічної природи модернізаційних процесів сприяє реалізації місії КПІ "робити (to contribute) вагомий внесок в сталий розвиток суспільства шляхом інтернаціоналізації та інтеграції освіти, новітніх наукових досліджень та інноваційних розробок".

Провідні представники сучасної світової соціології дійшли консенсусу, що головним завданням соціологічної науки сьогодні є вивчення походження, сучасного стану, конфліктів та динаміки модерного суспільства в контексті соціального розвитку на глобальному, національному, регіональному та локальному рівнях. Сьогодні вчені-соціологи усвідомлюють, що жодне суспільство не є взірцевим з огляду на свій ступінь модернізації, відтак модернізація залишається нагальним завданням – теоретичним та практичним – для більшості соціумів глобальної спільноти. Існує усталений світовий досвід, коли підрозділи провідних університетів обирають свою дослідницьку тематику на основі наявних публікацій співробітників університету. Співробітники кафедри соціології не одне десятиріччя досліджують проблематику модерну, модернізації, соціетального розвою, врегулювання конфлікту та медіації. Ними опубліковано — 5 монографій, 1 підручник, навчальні посібники та низка статей у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection.

1. Кутуєв П.В. Підходи представників світ-системного аналізу до політики// Історія політичної думки: Підручник/ За ред. Н. Хоми. - Л.: 'Новий світ - 2000', 2016.

2. Кутуєв П.В. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології. – К.; Одеса: Айс Принт, 2016. – 580 с.

3. Кутуєв П., Чолій С. Мобілізація на пострадянському просторі: між імперативами модернізації та загрозами демодернізації // Ідеологія і політика. - 2018. - №2. - С. 4 - 24. (Фахове видання, БД Scopus).

4. Кутуєв П., Енин М., Костюченко С. Вызовы успешному трудоустройству молодежи в контексте современной идеологии университетского образования // Идеология и политика. – 2019. – №2 (13). – С. 60 – 86. (Фахове видання, БД Scopus).

5. Кутуєв П., Енін М., Зихович Дж., Куровська Г. Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – Київ; Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – №3 (47). – С. 6 – 19. (Фахове видання категорії Б, БД Index Copernicus International).

6. Соціологія модерну та модернізації [Електронний ресурс] : підручник для студ. спеціальності 054 «Соціологія», спеціалізації «Врегулювання конфліктів та медіація» / П. В. Кутуєв, А. В. Багінський, О. І. Василець, М. Н. Єнін, О. М. Казьмірова, Т. В. Коломієць, Г. О. Коржов, Д. В. Макаренко, І. В. Мацко-Демиденко, І. В. Пиголенко, О. П. Северинчик, О. Л. Якубін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 843 кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 341 с.

7. Теорія соціальних змін: сучасні соціологічні концептуалізації. Навчальний посібник / П.В.Кутуєв, О.В.Богданова, М.І.Клименко, Т.В.Коломієць, І.В.Мацко-Демиденко, О.Л.Якубін. - Київ, 2014. - 220с.

8. Кутуєв П., Багінський А. Трансформація та модернізація країн Східної та Центральної Європи. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для аспірантів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Кутуєв Павло Володимирович, Багінський Андрій Владиславович. – Електронні текстові дані (1 файл: 782 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 35 с.

9. Yuliya Yurchenko, Pavlo Kutuev, Maksym Yenin, Hennadii Korzhov. Class Divisions and Social Inequality in Independent Ukraine. Mykhailo Minakov, Georgiy Kasianov, Matthew Rojansky (eds.). From «The Ukraine to Ukraine. A Contemporary History, 1991-2021». Ibidem-Verlag, Stuttgart 2021. 386 p. ISBN-13: 978-3-8382-1514-3

10. Panchenko L. F., Korzhov H. O., Kolomiets T. V., Yenin M. N. PhD student training: principles and implementation // Journal of Physics: Conference Series 1840 (2021) 012056 IOP Publishing Doi:10.1088/1742-6596/1840/1/012056 (Фахове видання, БД Scopus).

11. Korzhov H., Pasko Y. Entrepreneurship education as a factor of society's modernization. – In: V. Hamaniuk, S. Semerikov and Y. Shramko (eds.). SHS Web of Conferences 75, 02002 (2020). The International Conference on History, Theory and Methodology of Learning, Kryvy Rih, Ukraine, May 2020. (Фахове видання, БД Web of Science).

12. Єнін М. Ідеологічні форми та ціннісні модифікації патріотизму української молоді (на основі аналізу модернованих групових дискусій) // Ідеологія та політика. – 2018. – №2. – С. 61 – 93. (Фахове видання, БД Scopus).

13. Єнін М., Мельниченко А., Мельник Л. Гібридна війна як різновид соціально-політичних конфліктів: сутність, технології, домінуючі дискурси // Актуальні проблеми філософії та соціології. – 2019. – № 25. – С. 104 – 115. (Фахове видання категорії Б, БД Copernicus).

14. Єнін М., Макаренко Д., Северинчик О. Медіація в освітньому просторі закладів вищої освіти: у пошуках моделі та способів організації (Фахове видання категорії Б., БД Copernicus).

15. Єнін М., Зоріна А., Макаренко Д., Мельник Л. Удосконалення шляхів розвитку людського капіталу як фактор підвищення мобілізаційного потенціалу України : Монографія. / За заг. ред. Чолій С. В., Перга Ю. М. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – С. 63–86.

16. Єнін М., Стефанович А. Медіаімідж збройних сил України як складова популяризації військової служби серед молоді // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – Київ; Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. – №4 (52). – С. 6–16. (Фахове видання категорії Б, БД Index Copernicus International).

17. Єнін М., Северинчик О. Соціологія громадської думки та мас-медіа: Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для бакалаврів за спеціальністю 054 «Соціологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Єнін М.Н., Северинчик О.П. – Електронні текстові дані (.). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 81 с.
18. Багінський А. В. Механізми правосуддя перехідного періоду у подоланні наслідків збройного конфлікту // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. – Київ, 2020. – № 1-2. (Фахове видання категорії Б, БД Index Copernicus International).
19. Багінський А. В. Еволюція теорій врегулювання збройних конфліктів у другій половині ХХ сторіччя // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. – Київ, 2020. – № 3-4. (Фахове видання категорії Б, БД Index Copernicus International).
20. Багінський А.В. Місцева миротворчість як ресурс врегулювання конфлікту // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. – Київ, 2021. – №1. – С. 51-54. (Фахове видання категорії Б, БД Index Copernicus International).
21. Шкуров В., Єнін М., Коломієць Т., Лаундра К. Глобалізаційні процеси у сучасному місті // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право : зб. наук. праць. – Київ; Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. – №3 (51). (Фахове видання категорії Б, БД Index Copernicus International).

В межах ініціативної науково-дослідницької теми кафедри у 2019 році відбулись захисти двох дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидат наук: Дукач Ю.О., тема дисертації: «Структура протестного поля суспільних рухів в Україні» та Дутчак О.А., тема дисертації «Умови, джерела та чинники відтворення робочої сили на українських швейних фабриках у глобальних ланцюгах постачання» за спеціальністю 22.00.03 «Соціальні структури та соціальні відносини». Також регулярно захищаються магістерські дисертації, які виконуються у рамках ініціативної теми.

Отже, ця проблематика, з одного боку, є фундаментальною науковою та такою, яка є стратегічно довготривалою. Тема «Соціетальний розвиток, модернізація та модерн в глобальному світі» отримала визнання та підтримку з боку соціологічної, ширше – суспільствознавчої – спільноти України та світової наукової спільноти, що засвідчується участю провідних соціологів України та світу у конференціях з проблематики ініціативної теми.

В рамках фундаментальних досліджень співробітники кафедри прийняли участь у науково-дослідному проекті Ф73/24456 «Інтеграція інженерної освіти і бізнес-освіти в технічних університетах України та Білорусі як фактор розвитку національних економік» (2016-2017), за результатами якого опубліковано статті у фахових виданнях та у виданні, яке належить до Scopus, а також в реалізації грантового проекту від Міністерства освіти і науки України: «Удосконалення шляхів розвитку людського капіталу як фактор підвищення мобілізаційного потенціалу України». № держреєстрації 0117U003997 (2017 – 2020).

Тема «Соціетальний розвиток, модернізація та модерн в глобальному світі» є принципово важливим напрямом для соціологічних та політологічних досліджень, який розрахований на довготривалу перспективу, та створює можливості як для теоретичного будівництва, так і емпіричних досліджень.

Вивчення реальних конфліктів у контексті модернізаційних процесів на різних рівнях світ-системи відповідає також дослідницьким зусиллям провідних соціологічних центрів світу. Все це виокремлює важливість та актуальність дослідження модернізаційних процесів та їхніх конфліктів в Україні та світі. Зокрема йдеться про конфлікти у сфері політико-адміністративних аспектів модернізації, динаміку й конфлікти цінностей та ідеологій в модерному соціумі, становлення та кризи громадянського суспільства, виклики закоріненості й загрози демократичним практикам, а також конфлікти, що постають як вислід соціально-економічної, расової та гендерної нерівності. Співробітники кафедри соціології також активно використовують у рамках ініціативної теми дієвий інструментар історичної соціології для аналізу конфліктів, що постають у процесі формування (національної) держави. Більш специфічним фокусом є ідентифікація (передумов успішних та неуспішних держав, що сприяють розвитку (developmental states) та використання цього досвіду у контексті боротьби за модернізацію українського соціуму.

Поглиблене дослідження проблематики «Соціетальний розвиток, модернізація та модерн в глобальному світі» передбачається для докторів філософії з соціології за рахунок дисциплін: «Історична соціологія модернів, модернізацій та розвитку» (для здобуття глибинних знань зі спеціальності), «Актуальні методологічні проблеми соціологічного дослідження», «Епістемологія соціально-наукового пізнання».

Для другого магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності «Соціологія» передбачені курси «Соціологія конфліктів та війн у контексті трансформацій та модернізацій», «Запобігання конфліктів та забезпечення сталого миру», «Регіональні/етнічні конфлікти та миробудівництво», «Соціологічні студії міграцій та вимушених переселень», «Медіація та фасилітація у вирішенні конфліктів».

Підсумовуючи, є підставою така теза: історична соціологія надає як найадекватніше теоретико-методологічних підґрунтя для розуміння / концептуалізації конфліктів, що постають у процесі модернізації/демомодернізації та розвитку. Своєю чергою, соціологічне потрактування врегулювання конфліктів та медіації слугує адекватною основою для діагностики, превенції та власно розв'язання конфліктів. Відтак, ініціативна кафедра соціології слугує в якості дослідницької основи ОП кафедри першого та другого рівнів ВО «Врегулювання конфліктів та медіація», а також ОНП третього рівня «Соціологія».